

Vedlegg 2

OVERORDNETE FØRINGER

OG RETNINGSLINJER

22. oktober 2020

Dobbeltspor Brumunddal-Moelv, Ringsaker kommune

Føringer om jernbane

Teknisk designbasis

Grunnlag for hvordan Intercity-utbyggingen skal utformes. Dobbeltporet tilpasses stedlige forhold og krav. Teknisk designbasis er veiledende, til forskjell fra teknisk lovverk, som er krav.

Konseptdokument for InterCity-strekningene

Bakgrunn til hva InterCity-utbyggingen skal oppnå og hvordan det skal utformes. Et viktig punkt er sentral stasjonsplassering og knutepunktutvikling.

Håndbok for stasjoner

Veileder til hvordan stasjonsområder skal utformes. For eksempel forteller den om hvordan stasjoner kan få universell utforming.

Veileder for helhetlig knutepunktutvikling

Helhetlig knutepunktutvikling handler om koordinering mellom flere aktører og formål som knutepunkt ofte består av.

Utbyggingsstrategi Bane NOR

Utbyggingsstrategien peker på mål som Bane NOR skal oppfylle. For InterCity-utbyggingen er det mest relevante målet å redusere utbyggingskostnader.

Planveileder for byområder og knutepunkt

Veiledning til hvordan knutepunkter kan utformes med sykkelparkering, boliger, næring og adkomst.

Internasjonale føringer

Parisavtalen (2015)

Parisavtalen er en internasjonal avtale som skal sørge for at verdens land klarer å begrense klimaendringene. Alle land skal lage en nasjonal plan for hvordan de skal kutte i klimagassutslipp. Relevans for prosjektet: Prosjektet legger til rette for at flere kan reise med tog som gir betydelig mindre klimagassutslipp enn reiser med bil.

Den europeiske landskapskonvensjonen (2000)

Formålet med den europeiske landskapskonvensjonen er å verne, forvalte og planlegge landskap og organisere europeisk samarbeid på disse områdene. Konvensjonen omfatter alle typer landskap; by- og bygdelandskap, kyst- og fjellandskap. Den handler om verdifulle landskap, ordinære landskap og om landskap som kan trenge reparasjon. Konvensjonen legger særlig vekt på landskapet der folk bor og arbeider og der barn vokser opp.

Nasjonale mål og føringer

Nasjonal transportplan 2018-2029 (NTP)

Nasjonal transportplan er en plan for hvordan man de neste tolv årene skal arbeide i retning mot et transportsystem som er sikkert, fremmer verdiskaping og bidrar til omstilling til lavutslippssamfunnet. Klimagassutslippene fra transportsektoren var i 2015 16,7 mill. tonn. Av dette var 10,3 mill. tonn fra vegtrafikk og 0,05 mil. tonn fra jernbane. Et av regjeringens tiltak for å oppnå målsetningene er dobbeltspor frem til Lillehammer i 2034 (omtalt som Ytre InterCity).

Jernbanesektorens handlingsprogram 2018 – 2029

Handlingsprogrammet er jernbanesektorens konkretisering av Nasjonal transportplan. De tre hovedmålene er bedre fremkommelighet for personer og gods, redusere transportulykker og redusere klimagassutslippene. Strekningen Brumunddal-Moelv er prioritert i første seksårsperiode.

Jernbanens godsstrategi 2022 – 2029

Strategien er bygget rundt fire hovedelementer: En pålitelig og punktlig jernbane, kapasitet og effektivitet i fremføringen, tilgjengelige og effektive terminaler og et utvidet og sammenkoblet nettverk.

Hoved- og Dovrebanen forbinder Østlandsområdet og Trondheim, men er også en del av en transportrelasjon til Møre og Romsdal og terminaler langs Nordlandsbanen. Strekningen er viktig for både kombi- og tømmertrafikken. Dovrebanen har sammen med Nordlandsbanen og Meråkerbanen også en beredskapsfunksjon for kombitrafikken til Narvik. Konkurransen fra vegtransporten er sterk og konkurransekraften til vegtransport forventes styrket ytterligere på grunn av fortsatt høy takt i veiutbyggingen på E6 og Rv 3. Skal jernbane kunne øke transportmengden på denne relasjon, er det viktig at konkurransekraften styrkes raskt. Tømmerterminal er nevnt i strategien, men er satt på vent som følge av denne planen (KDP Brumunddal-Moelv).

Klimaloven (2018)

Loven skal fremme gjennomføring av Norges klimamål som ledd i omstilling til et lavutslippssamfunn i Norge i 2050. Målet skal være at utslipp av klimagasser i 2030 reduseres med minst 40 prosent fra referanseåret 1990.

Relevans for prosjektet: Prosjektet legger til rette for at flere kan reise med tog som gir betydelig mindre klimagassutslipp enn reiser med bil.

Klimaforliket (2012)

I forbindelse med klimaforliket i Stortinget ble en rekke tiltak vedtatt. Aktuelt for InterCity-prosjektet er målet om at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange, samt å styrke jernbanens rolle i transportsystemet. I retningslinjene for etatenes arbeid med NTP 2018-2029 er storbyområder erstattet med byområder.

Nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging (2019)

Regjeringen vil blant annet utvikle et moderne og framtidsrettet transportsystem som gjør trafikkavviklingen raskere, sikrere og mer miljøvennlig, der det mellom regionene er behov for effektive vei- og jernbaneforbindelser.

Statlige retningslinjer for samordnet bolig, areal og transportplanlegging (2014)

Planlegging av arealbruk og transportsystem skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og tettsteder, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet. Utbyggingsmønster og transportsystem skal fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. Det skal legges særlig vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon i by- og tettstedsområder i og rundt kollektivknutepunkter.

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (2015)

Formålet er å synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og gi kommunene bedre grunnlag for å ivareta barn og unges interesser.

Relevans for prosjektet: Prosjektet skal informere barn og unge spesielt og innhente informasjon som berører gruppen

Veileder om barn og unges interesser i planlegging (2020)

Formålet med veilederen er å vise hvordan plan- og bygningsloven kan bidra til å sikre og skape gode oppvekstvilkår for barn og unge. Hensynet til barn og unge skal ivaretas i planlegging og i kravene til det enkelte byggetiltak. Veilederen viser hvordan hensyn til barn og unge kan ivaretas i arealplaner, byggesak, medvirkningsprosesser og ved politiske møter.

Nasjonal jordvernstrategi (2015)

Formålet med jordvernstrategien er å bevare matjord. Målet for årlig omdisponering av dyrka jord er skjerpet fra 6 000 til 4 000 dekar i året. Dette målet skal nås gradvis innen 2020. Jordvernstrategien ble oppdatert i 2018, men målet om mindre enn 4 000 dekar i året står fast.

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018)

Hensikten med retningslinjen er å forplikte kommunen, fylkeskommunene og staten til å gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulerer til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal videre bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene.

Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling, Rundskriv H-5/18 (2018)

Formålet med rundskrivet er å redegjøre for de reglene i plan- og bygningsloven som ivaretar hensynet til samfunnssikkerhet. Rundskrivet gir en overordnet oversikt på området. Rundskriver beskriver samfunnssikkerhet ivaretas i regional planlegging, kommunal planlegging, byggesaksbehandling og dispensasjonsbehandling.

Regionale føringer og planer

Sammenslåingen av Hedmark og Oppland til Innlandet fylke gjør at det er uklart til hvilke dokumenter som er gjeldende. Regional planstrategi for Innlandet er under utarbeidelse. Denne skal avgjøre hvilke eksisterende planer som skal fortsette å gjelde, hvilke som skal utgå og hvilke som skal revideres. Det er derfor gjort en skjønnsmessig vurdering i dette dokumentet av hvilke dokumenter som er relevante for dobbeltsporet.

Fylkesplan for samordnet miljø, areal- og transportutvikling (SMAT) i Hamarregionen (2009)

Fylkesdelplanen omfatter kommunene i Hamarregionen (Hamar, Løten, Ringsaker og Stange). Målet for SMAT er å styrke fornyelses- og utviklingsmulighetene i regionen gjennom samordnet miljø-, areal- og transportutvikling. SMAT-planarbeidet skal finne fram til rimelige avveininger mellom by- og tettstedsutvikling og vern av landets beste åkerjord. I tillegg skal utvikling av by- og tettstedsbebyggelsen i regionen skje på en mest mulig bærekraftig måte. Dette har ført til mål om at lokalisering av aktiviteter skal redusere transportbehov og foretas på lokaliteter som støtter opp om eksisterende tettsteder heller enn som etablering av nye tettstedsdannelser.

Regional planstrategi 2016 – 2020 for Hedmark fylke (2016)

Planstrategien er et viktig styringsverktøy for utviklingen av Hedmark. Planens hovedmål er å lede an i det grønne skiftet ved å fokusere på å skape attraktivitet, velfungerende infrastruktur, fokusere på lokale natur- og kulturressurser og satse på kompetanse og næringsutvikling. Det skal i løpet av 2020 utarbeides ny planstrategi for Innlandet fylkeskommune, som vil bli lagt til grunn for planarbeidet.

Fylkesplan for bruk og vern av kulturminner og kulturmiljøer (2005)

Planen skal bidra til at verdifulle kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap i Hedmark tas vare på. Fundamentet for fylkesdelplanen er ønsket om å ta vare på Hedmarks fortid for framtida. Et av de framhevede målene for kulturminnevernet i Hedmark er å sikre mangfoldet og særpreget i Hedmarks kulturminner og kulturmiljøer som del av en helhetlig miljø- og arealforvaltning.

Areal og transportstrategi for Mjøsbyen (2020)

Strategien er utarbeidet i samarbeid mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner og omfatter 10 kommuner i Mjøsbyregionen. Strategien ble vedtatt april 2020 i Fylkestinget i Innlandet. Intensjonen bak strategien er å utvikle regionen til en mer konkurransedyktig og bærekraftig region. For å oppnå dette er det definert flere hovedmål:

1. Utvikle Mjøsbyregionen til et mer attraktivt og funksjonelt bo- og arbeidsmarked.
2. Transportsystemet skal knytte den flerkjernet regionen bedre sammen, og med bedre forbindelser til resten av landet.
3. Det er et mål å utnytte arealer effektivt med universell knutepunktutvikling som bidrar til å knytte overganger mellom transportmidler, sykkel og gange.
4. Strategien skal bidra til å oppfylle målet om klimanøytralitet innen 2025 (Oppland)/2030 (Hedmark).

En felles areal- og transportstrategi skal bidra til mer samordnet areal- og transportutvikling i regionen og gi større gjennomslag for regionens samferdselsprioriteringer. Utviklingsarbeidet skal føre til felles forståelse og kunnskapsgrunnlag for samordnet areal- og transportplanlegging. Utvikling av jernbane med andre gode kollektivløsninger er svært sentralt i strategiarbeidet.

Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen (2016)

Ny Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen er en videreføring av strategien vedtatt i 2008 om en flerkjernet utvikling i regionen, med konsentrert vekst i byer og tettsteder og effektive transportløsninger. Strategien er grunnlag for planlegging internt i regionen, og for innspill til nasjonale samferdselsprioriteringer.

Lokale planer og strategier

Kommuneplan for Ringsaker 2014-2025

Kommunens visjon «Vekst og utvikling» ligger til grunn i kommuneplanen. Andre overordnede målsetninger er blant annet befolkningsvekst, gunstige vilkår for næringslivet, gode kommunikasjoner og by- og tettstedsutvikling. Kommunen er opptatt av en snarlig utbygging av E6 og dobbeltspor. Dette gir raskere og mer effektiv transport for næringslivet og bedre pendlervilkår som er vesentlig for økonomisk utvikling. Det vil bedre trafiksikkerheten, gi avklaring på arealbruk og ventelig føre til økt etterspørsel etter næringsarealer langs E6 både i Nydal, Brumunddal, Rudshøgda og i Moelv. I retningslinjene står det at opprettholdelse av stasjonene innen Brumunddal og Moelv sentrum skal prioriteres fordi det er viktig for byutvikling som ledd i samordnet miljø- areal- og transportplanlegging. Planen inneholder også bestemmelser om at forbindelsen mellom sentrum, bussholdeplass og jernbanestasjon i Brumunddal skal opprustes med universell utforming. Viktige kollektivknutepunkt skal også ha god sykkelparkering.

På grunn av lang tidshorison for bygging av nytt dobbeltspor er ikke korridoren i kommunedelplan for dobbeltspor Jessnes-Brumunddal ikke inkludert i plankartet. Videre legger kommuneplanen vekt på utvikling av byene Moelv og Brumunddal, fortetting og utvikling av næring og boliger i tettsteder og lokalsentrum.

Kommunedelplan for dobbeltspor Jessnes-Brumunddal (Sørli-Brumunddal, 2016).

Nytt dobbeltspor er planlagt og vedtatt på strekningen Jessnes-Brumunddal, en delstrekning av InterCity mellom Oslo og Lillehammer. Båndleggingssonen går fra Jessnes til litt nord for Brumunddal stasjon. Planen legger til rette for oppstart av reguleringsplan og videre optimalisering av linjen og korridoren.

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø (2018)

Planen gir god oversikt over kulturminneverdiene i kommunen, og er et godt grunnlag for bedre forvaltning av eiendommer, bygninger og anlegg. Registeret og planen skal sikre at kommunens kulturverdier blir vurdert ved planlegging og gjennomføring av tiltak som kan berøre eller forringe selve kulturminnet og/eller dets omgivelser. Registeret er digitalt tilgjengelige på kommunens kartportal.

Estetikk og byggeskikk Ringsaker kommune (2007)

Målet med retningslinjene er å bidra til å forbedre byggeskikken og stedsformingen. For landskapet gjelder å ta vare på sammenhengende åpent jordbrukslandskap og typiske og spesielle landskapselementer. Veier og byggverk skal i størst mulig grad tilpasses landskapet. Om tettstedene Brumunddal og Moelv er det viktig å gi klare avgrensninger mellom by og natur- og kulturlandskap og styrke hovedveinettet. Retningslinjene omhandler fremst utforming av bebyggelse. Ved planlegging av samferdselstiltak skal det stilles krav til og redegjøres for estetiske tiltak.